

Predrag

Dinko Šimunović

Bože, koliko se radovahu, kad je ženica Ljuba postala i majka! Sve do nedavno strepili da, pošto je tri godine od vjenčanja, neće više, ni biti porodične sreće, kao po ostalim domovima u selu. Bili su zaljubljeni jedno u drugo, oboje mladi i zdravi, no, kao da božji blagoslov još ne siđe na njih: možda baš radi toga, jer su oboje vrlo mladi. I teško im bilo slušati pjesmu komšinica, kad bi zibljući kolijevku pjevale: Nije bogat ko ima volova, već je bogat ko ima sinova!

No Ljuba od neko doba ujedrila, razrasla, a o Božiću rodi blizance, kao da je htjela nadoknaditi one tri godine, i da je ne prozovu štirka (nerotkinja). Ovo ime bilo je u toj krajini još sramotnije, nego kad se ostarijoj djevojci reče da je usidjelica.

Kad eto, gotovo iznenada, dva krasna sinčića došla na svijet i roditeljima se činilo, da je njihovo sve što vide i da radi svoje djece ne mogu nikada posve iščeznuti. Od samoga milja nadjenuli im lijepa narodna imena Predrag i Nenad, o kojima su čuli da i guslar pjeva.

Pametno su mislili, ali nisu znali da, kao što na ovom svijetu ne može biti nesreće koja se ne bi mogla podnjeti, isto tako ni postojeane sreće nema.

Malo dana iza poroda Nenad umre, a da nijesu znali ni kako ni zašto, i to je bila prva žalost u kući njihovoj. No mlada i zdrava čeljad brzo prebolješe ovu nesreću svoju tim više, jer je Predrag rastao i bujao kao grozdić u prisojnu vinogradu. Sad je imao obilatije majčina mlijeka, te se sa više brige i ljubavi bdjelo nad njegovom kolijevkom. Predrag kao ružica na rosi i zracima sunčanim: smiješio se ocu i ručice pružao majčici svojoj, pa se oni radovali gledajući bujni razvitak novog života. No rijetko bi se srce očevo time naslađivala, jer je Mitar, otac Predragov, bio zidar: doduše zidar na selu, no takav majstor, da ga zvali u daleke krajine, čak i u grad, i posao mu hvalili.

Tako raste i buji mali Predrag sve do i pete godine: svakome se smješka i ručice pruža, kao da je željan svačijega milovanja i ljubeznoga šapata. Prohodao je oholeći se da postaje čovjek i više ga ne treba nositi, pa cijela kuća orila od njegove radosne vike i dozivanja, neka gledaju njegovo junaštvo. A majčino srce, treptjelo od sreće i jedva čekalo da bi se vratio otac, pa da zajedno gledaju, kako se njihova krv u novome i tako lijepome biću razigrala.

Da njihov sinčić što brže raste i deblja, neprestano u njega kljukali najkrepkiju hranu i veseli se kako pohlepno jede. Davali mu svakovrsno meso, na slanini pržena jaja, kobasice i masnu pitu (vrlo krepko, seljačko i slatko jelo), što se moglo obilatije, a i vinom ga pojili neka se jače rumeni.

No, malo po malo, Predrag se toliko izmijenio, da ga ni rođena majka nije mogla poznati. U svojoj mucu češće se pitala: - Jesi li ovo baš ti, milo dijete, ili su mi drugo podmetnuli?

Predrag se toliko razgoropadio, da ga je majka počela ne samo koriti, nego i tući. Djeca od njega bježala ili se u njega smećem bacala, a Predrag sve gori. I zubima počeo gristi, kadikad i onu ruku, što ga milovala: toliko je postao zločest.

Jadna se mati zabrinula, a i suze lijevala, te počne zapitkivati starije ljude i žene, što bi učinila s jedincem i opačinom njegovom. No svako čeljade kojemu bi se tužila, svjetovalo je drugačije. Ljuba im se jada, a oni joj odgovaraju.

- Svakako mu ugađam, biram najljepše zalogaje, igračke mu napravljam i pružam vezenu košuljicu, a on sve to baca od sebe:

- Neću! Neću! Neću! ... dere se kao da mu zube vadim.

- A ti njega šibicom: šiba je u raju izrasla, pa ćeš vidjeti, kako će biti miran.

- Kušala sam i to, ali ne pomaže. Pocrveni, pomodri i zacene se, no poslije toga još je gori.

- A da nije na što nagazio? - veli tetka Stana. Dobro bi bilo da ga povedeš u babe Kate: ona, bajajući,

žeravu u posvećenju vodi i tu vodu neka pije.

Ljuba i to čini, ali dječak prolije vodu i opet se dere: Neću!

- Da ga povedeš u manastir, da kaluderi Boga mole i da mu petrahilom (dio crkvene odore pravoslavnog sveštenika) glavu oviju? svjetuje zvonar Simić i pripovijeda o čudesima, koja se zbivaju u manastiru svetoga Arandela.

I tamo ga je povela, nad njim molili, kadili ga i glavu mu petrahilom obavijali, a Predrag ostade kakav je i bio.

- Na časove je miran a onda se, odjedanput, izvali na zemlju, lupa nogama i kriči, da je strahota slušati. Ako ga za štogod prekorim, ili mu odmah ne dođem, ili pak nema onoga što pita - isto tako! jada se Ljuba selom, od kuće .do kuće i traži pomoć. A paroh je svjetuje, neka ga metne u školu i ako mu nisu godine.

- Može biti da se tamo, kod učitelja i među djecom, štogod podobri!

Učinila je i to, ali ga je učitelj već drugi dan potjerao kući, jer mu je svu školu uzbunio dernjavom i nije mogao da poučava.

Majka se nikako nije mogla domisliti, što je djetetu. Bijaše dosta gojno i rumeno, ali, od neko doba nije htjelo da spava, te i noću mira ne dalo: sve nešto pita i zove, pa jedna Ljuba osušila se kao trstika. Muž joj daleko i u tešku poslu: od njega niti svjeta niti pomoći. Zato, kad bi joj odviše dodijalo, iznova se lačala šibe i mlatila Predraga tako, da bi se uvijao poput zmije, kad joj glavu pričepe. I nije ga više zvala Predragom već tako ružnim imenima, da se je moglo vjerovati, kako joj materinske ljubavi iz srca nestade.

Ovako je dugo trajalo, sve dok nije zamolila učitelja neka joj piše mužu da se što prije vrati «zbog važnoga kućnog dogovora». Tako mu poruči da se ne bi prestrašio, a Mitar uistinu dođe i prije nego se nadala.

Jada se Ljuba i jada na zločestog Predraga, kako drugima tako i mužu. A Mitar se zamislio i gleda sinčića, kako se valja na podu i neće da uzme darove, što mu ih je u gradu kupio.

Ožalostio i zadubio se Mitar, no šuti. Imađaše prilike da govori s pametnim i učenim ljudima, pa je znao mnogo više nego drugi u selu. Najbolje je razumio i upamtio ono što im govoraše liječnik u Radničkoj zadruzi, svake. nedjelje uvečer. Tamo je čuo mnogo stvari: kako je čovječje tijelo ustrojeno, o kolanju krvi i drugih sokova, o probavi hrane, o živcima, pa o svakojakim bolestima, i kako treba živjeti, da se od njih sačuvamo.

Slušao Mitar i upamtio, a sada eto misli, što bi to moglo biti njihovu jedincu da je postao kao divlja zvijer. Misli Mitar i misli, pa reče:

- A da naš mali nije bolestan? .. Još lanjske godine bijaše dobro dijete i ništa se otada u nas nije mijenjalo, pa mora da u njegovu tijelu nije kako treba!

No Ljuba se usprotivila:

- Bog s tobom, čovječe! Kako bi bio bolestan: samo ga pogledaj, pa ćeš vidjeti da je kao jabuka!

- I u rumenoj jabuci bude crv, što je grize, reče Mitar. Ko zna, što se u njemu krije!

- Kakva te bolest napala! Opak je zločest, i ništa drugo. Nekidan mi je, od same pakosti, mlijeko prolio, a odmah poslije toga bio je dobre volje i ako ne dugo. I ti ga prošibaj, ustraši ga, vidjećeš, da će postati bolji. Zato sam te i zvala da dođeš.

Mitar se zgrnuo i kao još nikad povikao na ženu:

- Kako to - prošibati? .. ustrašiti? ... Jesi li pri svijesti? To bi bilo od svega najgore!

-A što onda ja, tužna, moram činiti? ... Lako je tebi! Daleko si od kuće, pa niti što čuješ niti vidiš a ja ga, eto, ni prošibati ne smijem!

Ovako je rekla Ljuba i proplakala, gledajući Predraga kako se valja i udara nogama, bacajući lijepe igračke, što mu ih otac donese. A Mitar je odgovorio:

- Ni mi odrasli nismo uvijek iste čudi: jedne smo kad nam zdravlje služi, a drugo jačije kad smo bolesni. Kamoli nerazumno dijete! ... I sama znadeš kako bijaše veseo, krotak i sa svakim ljubezan, sve do nedavno. Mora da se nije rodio takove čudi.

Pa onda? .. Ti ćeš sutra otići i mene, jednu, na mukama ostaviti, pa što ću s njim? zapitala je Ljuba, te iznova prolija gorke suze.

- Ne! ... Neću sutra otići na posao, nego ću Predraga odvesti liječniku u grad. On će ga pregledati i najbolje znati da nam kaže, što ćemo činiti... Vjeruj ti meni, da je ovo dijete bolesno.

Radi ti što hoćeš, ti si gospodar ...

Čula sam kako doktoru znadu liječiti svaku bolest, ali da mogu i zloću ... - reče žena i prekide, videći kako se njezin Mitar kostruši i pridiže sinčića da ga miri i da ga poljubi.

*

Sjutradan otac Predragov najmio kola, pa sinčića odveze liječniku. Kad se je vratio, pripovijedaše ženi, kako je njihovo dijete uistinu bolesno, iako mu se to na licu ne vidi. Liječnik je rekao, da mu je u crijevima sila guja, da nešto ima i na žuči, pa u želucu i još druge stvari. Propisao neke kolačiće da griska, praške u zašećerenoj vodi da pije, večerom da ga kupaju, te odredio što treba da jede, a što ne smije.

Ljuba se nepovjerljivo smješkala no ipak, čim je Mitar otišao, počela je raditi sve ono, što je liječnik rekao da se čini. Doduše, mali je Predrag još i dalje lupao, valjao se i kričao: - Neću! ... ali, nešto milom a nešto silom, morade jesti one kolačiće, gutati praške i kupati se u mlakoj vodi: Također

morade se hraniti i samo onim što je doktor preporučio, a ponekad ostati i gladan.

Nije prošlo ni mjesec dana, a gospodin učitelj pisao je Mitru u ime Ljubino, među ostalim i ovo:

-Naš se dječak preporodio! ... Opet je ono milo i dobro dijete, kao što je i preko lani bio. Pjeva, igra se povazdan i poslušan je kao nikada prije. Ti si govorio pametno, a ja ludo. Zahvali svome doktoru, koji znade liječiti i zloću, pa dođi čim prije, da vidiš svoga Predraga, kako je sada zlatan ...

Otac je došao i opet donio igračkaka, no Predrag ih ovaj put nije bacao od sebe niti lomio: izljubio je oca i čvrsto zagrlio, kao sluteći što je učinio za njega.

I Mitar bijaše radostan, no ipak je, ozbiljna lica, ponovio ženi:

- Često su puta i odrasli ljudi opaki, jedino stoga, jer su bolesni. Mjesto da se s njima svađamo i da ih grdimo, trebalo bi ih povesti doktoru. On me je i naučio kako su, za života, tijelo i duša međusobno čvrsto vezani, pa jedno ne može biti zdravo, ako drugo boluje.

Iz njihova vrtića kroz otvoreni prozor, dopre mirisni dašak vjetra i na glavici Predragovoj zatrepće zraka sunčana, kao da se i priroda veseli roditeljskoj sreći.

